

SZDSZ: párt, politikusok nélkül?

Erőteljes hanyatlása valamikor 2002 nyarán kezdődött, amikor az SZDSZ-ből kilépett a pártalapítás két őstaga, Hack Péter egykori ügyvivő és Kis János, a szabad demokraták első elnöke. Időközben elment a párt színe-já-va, akik pedig eddig maradtak, most végképp megválnak a liberális párttól. A kérdés az, van-e még magyar liberális párt tekintélyek nélkül?

Lokodi Imre

Hack elsősorban azt kifogásolta, hogy az SZDSZ-nek nem sikerült a Medgyessy-kormány szocialista tagjai mellett saját választóinak tudtára adnia: az SZDSZ miben és mennyiben más, mint az MSZP. Az egykori ügyvivő azt is felrögzítette a pártja vezetésének, hogy a szabad demokraták elhibázták a koalíciós tárgyalásokat, azt a képet festették az SZDSZ-ről, mint aki elveit feladva zsaroló és zsákmanyszerző politikát folytat.

Elmentek a rendszerváltók

Kis János még Hack Péter távozása előtt kifejtette álláspontját Medgyessy Péter ügynöki múltjáról, hangoztatva, hogy a miniszterelnöknek mennie kell. Egyik akkori írásában leszögezte, addig marad a párt tagja, míg van rá remény, hogy a konstruktív bizalmatlansági indítvány intézménye – először a Magyar Köztársaság történetében – működésbe lép. A konstruktív bizalmatlansági indítvány azonban nem lépett működésbe, Medgyessy Péter még egy ideig a helyén maradt, Kis viszont távozott az SZDSZ-

ből. Néhány évvel később egy másik tekintélyes liberális politikus, Bauer Tamás lépett fel pártja vezetése felé erőteljes kritikával, felelőssé téve az SZDSZ-t, valamint az MSZP kormánytagjait azért a gazdaságpolitikáért, amelyet a két koalíciós partner folytatott. A Kis, Hack és Bauer távozása közötti időszakban még jó néhány ismert közéleti személyiség lépett ki a pártból, köztük Tóth Gy. László politológus, a későbbi Polgári Kör szövegíróje, elment Csalog Zsolt, a kiváló író és szociológus, őt követte Gadó György újságíró, parlamenti képviselő, aki „átült” függetlennek. Rá egy évre Petri György író is távozott (azóta Csalog és Petri halott), ahogy Tarlós István is, aki most a Fidesz fővárosi frakcióvezetője, de háttér fordított az SZDSZ-nek Dercze Tamás Újpest független polgármestere is.

A belső kritikai nyilvánosság

A távozók második nagy hulláma Tölgyessy Péterrel kezdődött, a sort Tamás Gáspár Miklós (TGM) filozófus, aztán 2004-ben **Eörsi István** író, a párt egyik alapítója (időközben ő is elhunyt) folytatta, 2005-ben

Mécs Imre, a párt parlamenti képviselője, alapító tagja is elköszönt. TGM a pártból való távozásakor írta: „A párt politikáját már évek óta növekvő kétellyel szemlélem, és mára (a program néhány jogi ötletétől eltekintve) alig maradt belőle valami, amit helyeselni tudnék. A belső kritikai nyilvánosság kikapcsolása szociológiai értelemben is kétséges teszi, hogy a párt képes lehessen olyan viszonyokat teremteni az országban, amelyeket saját szervezetében helyesnek lát elfojtani” – indokolta döntését. TGM kijelentette: a pártnak az előző kormányban és a helyhatóságokban kifejtett gyakorlati hatalmi politikáját nem tudja helyeselni; ekkor már jelezte, hogy „az SZDSZ mai (neoliberális, ultrakapitalista) ideológiájától” öt-hat éve eltávolodott.

Fodor megválnak parlamenti mandátumától is

Az SZDSZ EP-választási kudarcát követően elkezdődtek a sorozatosan meglepő bejelentések. Fodor nemcsak a pártelnökségtől vált meg, de, mint kijelentette, szeptemberben lemond parlamenti mandátumáról is. Fodor egyébként

Retkes Attila. Akivel baja van az marad, akivel nincs, az elmegy

Fotó: MTI

másodszor távozik a parlamentből, 1993-ban a Feszből való kilépése után hagyta ott az országgyűlést. Fodor döntésének oka, hogy nem tud együtt dolgozni Kóka János frakcióvezetővel. A kilépések és lemondások jegyében Demszky Gábor Budapest főpolgármestere azt mondta, nem lesz a párt ügyvivője, mert nem kíván beleszólni abba, hogy az SZDSZ a jövőben milyen irányvonalat képviseljen.

Szindróma és „szindróma”

Mint ismeretes, Fodor Gábor távozását követően a múlt vasárnapi küldöttgyűlés Retkes Attila zene-történészt, közgazdászt választotta az SZDSZ elnökévé, akinek felül kell viz-

gálnia az első néhány nap döntéseit, ha nem akarja, hogy irányítása alatt teljesen kiürüljön, illetve kettészakadjon a párt – hangoztatja több liberális politikus. Retkes Attila lavinát indított el azzal, hogy gyökeres változást hirdetett a párt politikájában és Kóka János frakcióvezető elmozdítására törekszik. Utóbbira kevés az esélye, a pártból pedig sorra lépnek ki alapítók és megyei elnökök, viszont Retkes céljai változatlanok, s azt mondta, lesz egység is a pártban: azok maradnak, akik vele akarnak új SZDSZ-t építeni. Erre a nyilatkozatra 12 pártalapító tag jelentette be, hogy távozik az SZDSZ-ből: Konrad György, Hodosán Róza, Ara-Kovács Attila, Fodor Tamás, Harszti Miklós,

Iványi Gábor, Kozák Márton, Lakner Judit, Rajk László, Rajk Judit, Szenthe Antónia és Szira Judit.

Retkes leszögezte, csak egyetlen emberrel, Kóka Jánossal van problémája, de vele sem személyes jellegű. Nem a frakcióvezető személyét, hanem az általa képviselt politikát kifogásolja, mivel úgy gondolja, a Kóka pártelnöksége idején hangoztatott „pannon pumától” egyenes út vezetett a 2 százalékos EP-választási eredményig – ezért szólította fel lemondásra Kókát. Ha nem lenne eleget a felszólításnak, akkor fegyelmet indít ellene, aminek a vége kizárás is lehet – fenyegetett. Ezzel elkezdődött az SZDSZ-ben az MDF-szindróma és-folytatódott a liberális politikai színek drámája. ◀